

INFOBULLETIN

Nadačního fondu obětem holocaustu
BŘEZEN 2014

Milí čtenáři...

Jarní InfoBulletin představuje vybrané aktuální podpořené projekty ve všech našich programech. Přinášíme také ohlédnutí za programy v loňském roce. Nabízíme vám i upoutávky na zajímavé knihy, publikace, služby, události.

Srdčně vás zveme na veřejné čtení jmen obětí holocaustu v rámci Jom ha-šoa 28. dubna 2014 od 14 do 17 hodin na pražské náměstí Míru. Díky partnerským organizacím budeme číst také na dalších místech v České republice v Brně, Olomouci, Liberci, Kutné Hoře a Sušici. Těšíme se s vámi na viděnou.

Příjemné čtení a pěkné jaro!

Marta Malá, ředitelka

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

- Nahoře (zleva): přeživší pan Luděk Eliáš, předseda FŽO Petr Papoušek, předseda Senátu Milan Štěch a místopředsedkyně poslanecké sněmovny Jaroslava Jermanová
- Dole: psychoterapeutka z Rafael Institutu Věra Roubalová a předseda Společenství Romů na Moravě Karel Holomek

Autor fotografií: Karel Cudlín

InfoBulletin vydává Nadační fond obětem holocaustu jako informační periodikum určené partnerským organizacím a žadatelům o daňní příspěvek. Adresa kanceláře: Legerova 22/1854, 120 00 Praha 2. Telefon: 224 261 615, 224 261 573, fax: 224 262 563. E-mail: info@fondholocaust.cz. Internet: www.fondholocaust.cz. Bulletin zapsán do evidence periodického tisku Ministerstva kultury ČR pod ev. číslem MK ČR E 16905. Kontakty: Marta Malá, ředitelka: mala@fondholocaust.cz, 224 261 615. Andrea Fictumová, koordinátorka programů Péče, Připomínka, Budoucnost: fictumova@fondholocaust.cz, 224 261 573. Ester Karasová, finanční manažerka: karasova@fondholocaust.cz, 224 261 573. Tereza Váňová, odborná pracovnice: vanova.terez@gmail.com.

Z obsahu čísla

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Seminář Židovský životní cyklus.....	3
Vzpomínkové setkání 27. 1. 2014	3
Projev Ludka Eliáše, bývalého vězně tábora Auschwitz-Birkenau	4

PROGRAMY NEOH

Ohlédnutí za projekty v loňském roce	6

PROGRAM PÉČE

Ukončení projektu péče o oběti nacismu hrozeného německou nadací EVZ	7

PROGRAM PŘIPOMÍNKA

O projektu Přelíčení v uměleckém prostoru H2O na pražském Žižkově.....	8

PROGRAM OBNOVA

Symbolika židovských náhrobků: Symboly jmen – Jehuda Lejb	11
Projekt 10 hvězd se blíží do finále	12
Restaurování náhrobků v Náchodě	14

PROGRAM BUDOUCNOST

Dny židovské kultury Olomouc	17

INFO

Generace poté – projekt Rafael Institutu	18

KNIŽNÍ NABÍDKA

Jiří M. Langer: Hebrejské básně	20

INFO

Zemřel Jiří Fiedler	20
Kalendář námi podpořených akcí.....	21
Soutěž pro školy	23

SEMINÁŘ ŽIDOVSKÝ ŽIVOTNÍ CYKLUS

V úterý 25. února jsme uspořádali seminář pro pracovníky židovských obcí s názvem ŽIDOVSKÝ ŽIVOTNÍ CYKLUS – CO A PROČ DĚLAJÍ ŽIDÉ V DŮLEŽITÝCH OKAMŽICÍCH SVÉHO ŽIVOTA. Seminář zahájil rabín Karol Sidon, který se ve svém krátkém, ale velmi zajímavém úvodním slově zamyslel nad příčinami a důsledky současné nechuti české společnosti doprovázet důležité okamžiky života obřady a oslavami. Během dne posluchači vyslechli celkem 4 přednášky:

Tereza Gafna Váňová hovořila o mateřství a narození dětí v židovských rodinách. Popis tradičních zvyků doplnila o nejružnější sociologické postřehy a zabývala se i moderními tématy, jakými jsou umělé oplodnění ve státě Izrael nebo židovské rodičovství na internetu. Kateřina Weberová hovořila o obřadech spojených s dospíváním. Ve své přednášce se zabývala také specifiky českého židovského prostředí nebo zajímavými způsoby pojetí bar a bat micva u amerických židů. Rabín Štěpán Menaše Kliment hovořil nejen o podrobnostech židovského svatebního obřadu, ale rozvedl také několik úvah o přístupu židovské tradice k manželství a partnerství jako takovému. Ve své přednášce hovořil také o zajímavých nových proměnách tradičních svatebních zvyků u smíšených manželství. Rabín David Peter a jeho maminka psychoterapeutka a členka pražské Chevry kadiši Zuzana Peterová pohovořili o nemoci a umírání v židovských rodinách.

Zajímavým způsobem hovořili o specifikách české židovské komunity a uvedli několik velmi emotivních příběhů ze své současné praxe v tomto oboru.

■ tgv

VZPOMÍNKOVÉ SETKÁNÍ 27. 1. 2014

Spolně s Federací židovských obcí v ČR jsme uspořádali již po deváté setkání u příležitosti Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinů proti lidskosti. Záštitu nad setkáním desítek pamětníků šoa a zástupců státní správy, velvyslanců a dalších významných hostů převzal předseda Senátu Milan Štěch, který k přítomným přednesl také projev. Dále vystoupili místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Jaroslava Jermanová, ředitelka Muzea romské kultury v Brně Jana Horváthová, za přeživší pan Luděk Eliáš a závěrem předseda Federace Petr Papoušek. Všichni řečníci se shodovali v důležitosti neustálého připomínání a vzdělávání o holocaustu, a to 70 let po osvobození nacistického tábora Auschwitz-Birkenau. Současně varovali před dnešními projevy rasismu, které se v mnohém shodují s těmi válečnými, z projevu Petra Papouška: „Před rokem jsem na tomto místě prohlásil, že události holocaustu si musíme připomínat s cílem, aby se již nic podobného neopakovalo. Po skončení setkání mne pan vrchní zemský rabín upozornil, že takto by se o holocaustu nemělo mluvit. A má pravdu. Bohužel

holocaust se opakuje. Rasismus a zlo existují v myslích lidí a čekají na to, aby se mohly projevit. Stačí jen vhodné prostředí nebo impuls. I v dnešní době jsou místa na zemi představující utrpení, které si v našich poklidných životech nedovedeme představit. Je možné, že realizace těchto hrůz nedosahuje technické dokonalosti nacistických vražd, ale myšlenka a záměr je stejný. V létě minulého roku jsme v našich městech byli svědky takzvaných „protiromských“ pochodů. V naší nedávné minulosti máme vlastní zkušenost, která začínala takovými malými pochody a končila obrovskou tragédií. Lidé, kteří aktivně organizují tato setkání, jsou pokračovatelé myšlenek nacismu a jsou to přesně ti lidé, jejichž mysl je naplněna zlem. Snaží se ho žít, podporovat s úmyslem nakazit nespokojenou veřejnost a poskytnout jí jednoduchá řešení problémů. Je třeba se vždy a veřejně postavit

proti skrytému a maskovanému rasismu, který jsme viděli a vidíme v ulicích našich měst. Především naše polická reprezentace by si měla uvědomovat svou odpovědnost a být slyšet v okamžicích, které jsou důležité. Bohužel si nevybavuji takové hlasy během již zmíněných pochodů v minulém roce. Doufám, že nová vláda bude tento problém brát vážně a investuje do vzdělání v místech, která to potřebují.“

Děkujeme Aleně Ortenové z Federace za výbornou spolupráci při organizaci setkání a rovněž našim dobrovolníkům Aleně Altmanové a Petru Šraierovi.

■ mm

Projev Ludka Eliáše, bývalého vězně nacistického tábora Auschwitz-Birkenau

Vážení vzácní hosté, sestry a bratři sepiatí společným údělem, dámy a pánové!

Lidská paměť, schopnost uchovávat v mysli děje dávno minulé, má svoje limity. A je to asi dobře, člověk by se měl především upínat k tomu, co bude, co je před ním, co je třeba promyslet a vykonat. Ale neplatí to vždy. V poslední době nás současné děje čím dál víc nutí přemýšlet o minulosti. Dávne minulosti, staré už sedmdesát let. Je noc. Ležím ve studeném, dlouhém dřevěném baráku, tak zvaném bloku, na třetím patře kavalce, ze všech stran tísňen svými stejně postiženými druhy – a poslouchám. Na rampu vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau právě přijíždí další vlak. Je sestaven z nákladních vagonů, určených původně pro 15 koní či krav. Ale teď jsou v něm lidé. Desítky, stovky, tisíce lidí. Jsou doslova promíseni s kufry a tlumoky, ukrývajících poslední zbytky jejich nuzného majetku. A mezi tím vším děti. I zcela malé děti, kojenci přitulení ke svým matkám, děti, jejichž život by měl teprve začít, ale které už na světě nečeká nic. Jen minuty, nejvyšší hodiny uplynou – a ony se promění v černý dým, deroucí se k tmavé obloze, která se klene nad místem smrti.

Čím se provinily? Hřešily? Jaký mohly spáchat hřích ve své nevinnosti? Co je tedy zahubilo? Odpověď je ukryta v jednom jediném slově. To slovo zní nenávisť. Nenávisť lidí, kteří se lidmi jen zdají, mají jen jejich vnější podobu. Nenávisť tvorů, kteří neuznávají jinou pravdu, než tu svoji a jsou pro ni ochotni a schopni zabíjet.

Od té doby uplynulo sedmdesát let. Vystřídal se tři generace. Ale chuť bit a zabíjet je tu stále. Někde nočními útoky. Výbuchy nastražených bomb. Dokonce i jedovatý plyn se znovu stává vražedným nástrojem. I u nás známe, co se skrývá za výkřiky „hrr na ně“. A znovu jsou ohroženi i ti nejnevinnější a nejbezmocnější – děti. Nenávisť je nadčasová. Důvody se najdou vždy. Příslušnost k jinému kmeni. Víra v jiného boha. Odlišná barva pleti. Jiné životní návyky. Příslušnost

k jiné společenské vrstvě. Jiný původ. Jiné etnikum. Prostě – nenávisť k jiným. A neměla by nás příliš uklidňovat skutečnost, že zatím jsme schopni je zadržovat.

Položme si otázku, co vědí dnešní mladí lidé o tom, co museli prožívat někteří jejich prarodiče. O tom, k jak hrůzným koncům vede každá masová nenávisť. Každá takzvaná „kolektivní vina“. Zda o ní mají dost vědomostí potřebných k tomu, aby tyto poznatky proluly do jejich života, do jejich myšlení, aby pro ně byly silným, varujícím prvkem, který pomůže odmítat pokusy všech těch pouličních řvounů a hlasatelů snadných násilných řešení, jak tomu bylo nedávno třeba v Ostravě i v některých městech našeho pohraničí.

Odpověď na tuto otázku, podložená zkušeností ze stovek setkání s mladými lidmi, s těmi, kteří se během nemnoha let stanou vedoucí generací našeho národa a státu, není v tomto směru vůbec ideální. Vědí málo. Mnozí nic. A především – málo je i těch, kteří chápou dějinnou souvislost mezi osvětimskými plynovými komorami a hesly dnešních neonacistů, jako třeba: „Čechy Čechům“, „Cikány do Indie“ a „Pustte nás na ně!“

Je jasné, že fyzické násilí proti těm jiným, odlišným, jak se dnes říká, není řešení, ale zločin. Že jedinou cestou je promyšlené, dlouhodobé pozitivní ovlivňování lidí. Tedy „běh na dlouhou trať“, jak se dnes s oblibou říká. Ale je nezbytné se postavit na startovní čáru.

Je nespočet dokladů o tom, že svědectví pamětníků, očitých svědků dávných vražd, má schopnost zaujmout naši mladou generaci, prostoupit její myšlení, a je-li vhodně podáno, najít i souvislosti s dneškem, a ovlivnit tak i její vztah k negativním jevům současným. Má schopnost pomoci jako nejpádňější argument, postavit hráz proti těm, kteří pod záminkou vlastenectví nám vnucují neonacismus.

Počet pamětníků klesá. Mnohde zbývají poslední jednotlivci. Měli bychom naléhat na rozhodující činitele, aby nejen umožnili, ale přímo pomáhali organizovat setkávání těchto rokem narození vzdálených generací a zajistili i pořizování obrazových i zvukových záznamů autentických výpovědí pamětníků. To proto, abychom sílu jejich nezpochybnitelných argumentů uchovali i pro generace budoucí.

Prosim, zamysleme se nad tímto návrhem, který je současně prosbou. To proto, aby dnešní naše setkání mělo ještě další rozměr. A tím je ovlivňování budoucnosti.

Ohlédnutí za projekty v loňském roce

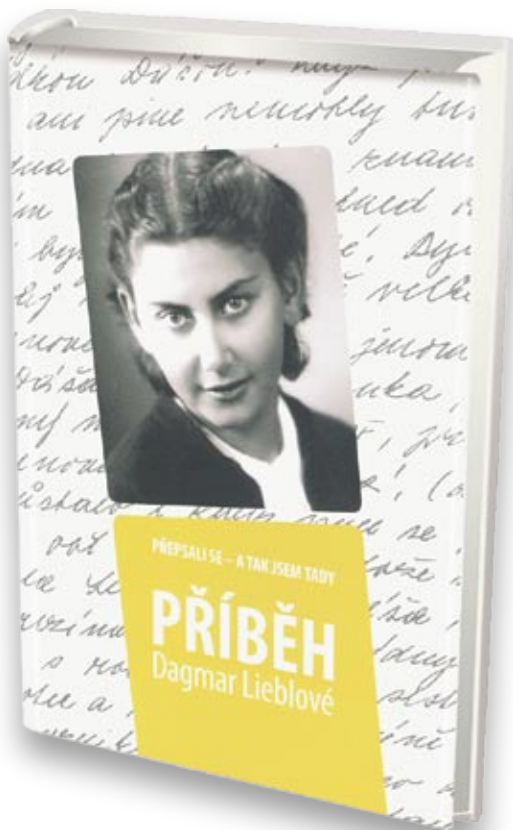
PÉČE

V programu Péče v loňském roce probíhala druhá část dvouletého projektu podpořeného grantem německé nadace Erinnerung, Verantwortung und Zukunft, která zahrnovala sociální práci v židovských obcích v ČR, psychologickou pomoc obětem nacismu a také propálení léků a preventivní péče. Dále jsme se zaměřili na podporu rezidenční péče. Konkrétně jsme jedním milionem korun podpořili Domov sociální péče Hagibor Židovské obce v Praze, v Brně pak Domov pro seniory Betánie, kde se starají o 6–7 klientů brněnské obce. Při Židovské obci Brno také od roku 2004 funguje Agentura JAS, poskytující svým klientům pečovatelskou službu. Podpořili jsme také ostravskou agenturu Tikvah a agenturu Ezra v Praze. Trochu netradičním projektem byla podpora vydání velmi zajímavé odborné publikace **TRAUMA – SEN – VĚDOMÍ**, kterou připravil Výbor pro péči o Prix Irene.

PŘIPOMÍNKA

V programu Připomínka se z podpořených 32 projektů nakonec uskutečnilo 29. Z nich bychom rádi zmínili již tradiční projekt Terežínské iniciativy, díky kterému v roce 2013 navštívilo Památník Terežín dvanáct škol. Žáci a studenti tak měli možnost seznámit se vzdělávací formou se životem vězňů a podmínkami ghetta. Dalším zajímavým projektem je výstava **VEDEM** o životě a tvorbě chlapců z Domova 1 v terežinském ghettu, kterou připravili studenti Gymnázia Přírodní škola. Výstava putovala po českých městech a těšila se velkému zájmu návštěvníků.

Spolufinancovali jsme publikaci Marka Lauer-manna **PŘEPSALI SE A TAK JSEM TADY – PŘÍBĚH DAGMAR LIEBLOVÉ**. Dr. Lieblová řadu let vede Terežínskou iniciativu, která sdružuje bývalé vězně koncentračních táborů. Kniha obsahuje vzpomínky na rodinu, předválečnou kutnohorskou židovskou komunitu, hrůzy koncentračních táborů, ale i návrat domů a poválečný život. Prezentace knihy se koná 16. března od 15 hodin v restauraci U kata v Kutné Hoře za přítomnosti paní PhDr. Dagmar Lieblové.

OBNOVA

V loňském roce jsme opět financovali velký projekt Federace židovských obcí v ČR, který zahrnuje péči o více než 100 židovských památek v Čechách a na Moravě. Mezi nejvýznamnějšími jmenujme obnovu židovského hřbitova v Budyni nad Ohří, Radouni, Telicích, Švihově a Bečově nad Teplou. Dále jsme podpořili projekt České unie židovské mládeže, jejichž členové brigádnicili na židovských hřbitovech. Novým, cílem programu se stala dokumentace současného stavu hřbitovů, prom. historička Iva Steinová a hebraista Daniel Polakovič odborně zdokumentovali hřbitov v Nové Cerekvi.

BUDOUCNOST

V programu bylo realizováno celkem 35 projektů. Jsme velmi potěšeni, že s naší podporou opět vyšel již devatenáctý sborník příspěvků z konference **ŽIDÉ A MORAVA**, který vydává ve své edici Muzeum Kroměřížska. Publikace obsahuje odborné příspěvky např. od historičky Ivy Steinové, architekta Jaroslava Klenovského či antropoložky Blanky Soukupové. Naší prioritou je vzdělávání. Podpořili jsme mj. vzdělávací programy Židovského muzea v Praze, tradiční Nedělní dílny pro děti a jejich rodiče na různá témata judaismu, a také cyklus seminářů Judaismus a moderní společnost pro dospělé.

NAŠE BUDOUCNOST

Židovská obec v Praze nám poskytla dar za účelem podpory mladých židovských rodin. Celkem 237 500 Kč jsme udělili devíti organizacím, které komunitně pracují s rodinami. Příjemci byli Bejt Simcha, Česká unie židovské mládeže, Chinuch, Lauderovy školy, židovské obce v Brně, Olomouci, Teplicích a Praze.

■ mm, af

Ukončení projektu péče o oběti nacismu hrazeného německou nadací EVZ

V roce 2013 probíhal druhým rokem dvouletý projekt sociální, zdravotní a psychologické péče pro oběti nacismu, resp. holocaustu v České republice, který podpořila částkou 100 000 € německá nadace Erinnerung, Verantwortung und Zukunft. Projekt si kladl za cíl zejména zlepšení a zkvalitnění života obětí nacismu, zejména holocaustu. Tohoto cíle bylo dosaženo prostřednictvím profesionální péče sociálních pracovníků a také finanční pomocí na úhradu léků a preventivní péči.

Projekt měl dvě části, první částí byla pří- má péče o oběti nacismu, ve které jsme v letech 2012–2013 částečně hradili mzdy sociálních pracovníků v pěti židovských obcích, a sice v Olomouci, Karlových Varech, Teplicích, Děčíně a Plzni. Dále jsme podpořili přímo rehabilitace a asistence v Židovské obci Liberec. Psychologickou péči o přeživší a jejich rodiny zajišťoval prostřednictvím individuálních či skupinových terapií Rafael Institut.

Druhá část projektu byla zaměřena na proplácení léků, potravinových doplňků, zdravotních pomůcek a příspěvků na léčebnou a preventivní péči pro oběti nacismu, zejména holocaustu. Tato pomoc byla přímo určena vězňům koncentračních táborů a ghett, ukrytým dětem, vojákům a odbojářům, takzvaným Wintonovým dětem, nežidovským partnerům, kteří žili v tzv. smíšeném manželství během druhé světové války, a vlastníkům ocenění Spravedliví mezi národy. V roce 2012 jsme finančně pomohli celkem 368 klientům a v roce 2013 celkem 340 klientům.

■ af

O projektu

Přelíčení

v uměleckém prostoru H₂O na pražském Žižkově

Divadelní inscenace **PŘELÍČENÍ**, která vznikla i díky podpoře Nadačního fondu obětem holocaustu, se utvářela více než rok a půl. Prvotním impulsem bylo setkání režiséra Petra Smyczka a dramaturgyně Marcely Magdové, kteří se rozhodli pro zásadní úpravu dramaturgy opomenutého textu původem německého dramatika Petera Weisse z roku 1965. Dokudrama tvořené zápisy, které Weiss čerpal ze soudních protokolů Frankfurtského procesu s bývalými vedoucími tábora v Osvětimi, se stalo podkladem k novým otázkám a možným interpretacím. Od jara 2012 do ledna 2013 jsme ohledávali původní text, vytvářeli koncepci, dokola si kládli základní tvůrčí otázky proč a jak. Postupně jsme dospěli k rámcové představě, podle níž bylo třeba text upravit. Z matérie čítající více než 250 stran, jsme smysluplně dle daných tematických mantinelů hru upravili do výrazně redukované podoby s osmi účastníky soudního líčení a čtyřmi zapisovateli, což jsou postavy, které se v původním textu nevyskytují. V naší inscenaci jsou však důležitými nositeli dramaturgicko-režijního klíče. Finální scénář se rýsoval ještě v následujících několika měsících a to zhruba do začátku léta 2013. Letní měsíce jsme společně s produkční Ester Peterovou zasvětili získání záštít, partnerství či finančních podpor projektu. Zároveň se začal jmenovitě utvářet i zbytek týmu, především herecké obsazení a autorka výtvarného řešení Anna Hrušková. Pro účely prvních prezentací před možnými partnery vznikaly i první oficiální materiály o projektu: anotace, synopse a další.

V této práci jsme pokračovali i během začátku podzimu, kdy jsme zároveň začali plánovat a následně organizovat společnou cestu inscenačního týmu do bývalého koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau. Cestu jsme pracovníě nazvali „Po stopách transportu“ a vedla ze shromažďovacího nádraží Praha-Bubny, kde jsme se na peróně sešli, přes bývalé židovské ghetto Terezín do Osvětimi. Ještě před cestou jsme zahájili zkoušení první čtenou zkouškou, která proběhla 3. listopadu v uměleckém prostoru H₂O v Koněvově ulici na Žižkově, na místě, kde bude inscenace hrána. Do Polska jsme se vydali poslední listopadový víkend, tedy 23. a 24. A nutno dodat, že to byl pro všechny zúčastněné neskutečně silný zážitek, který dokonce na nějaký čas přehodnotil naše běžné každodenní fungování. Osobní zakoušení místa s tak specifickou atmosférou, které dodnes

nese tragédii milionů lidí, bylo hlavně pro herce, zpětně viděno, zásadním startem projektu. Mnohokrát jsme se k zážitku z Osvětlení vraceli během nočních zkoušek, které pravidelně probíhaly každý čtvrtek od začátku prosince 2013 do konce února 2014.

S hereckým gestem se cizelovala představa o jevištním prostoru, použitých znacích a podobě kostýmů. Aranžovací zkoušky jednotlivých obrazů (zpěvů), které se začaly propojovat, v této fázi ještě s textem v ruce, se překlápěly do celků získávajících finální podobu. 24. února 2014 proběhla za účasti zástupkyně Velvyslanectví státu Izrael, kulturního ataše Velvyslanectví Spolkové republiky Německo, členů Konfederace politických vězňů ČR a členů Židovské obce I. a II. premiéra projektu.

Jak bylo naším cílem, který jsme si stanovili hned zpočátku, vyvolala určitou diskusi. Někteří diváci se nechtějí ztotožnit s podobností byrokratických procesů odehrávajících se za 2. světové války s dnešní všemocnou administrativní hydrou v podobě EU. Je pro ně provokační otázka kolektivní viny a nemožnosti určit

smysl dění. Nechtějí podstupovat torturu výpovědí dokumentujících fungování koncentračního a vyhlazovacího tábora, nechtějí připustit současnou existenci zločinů proti lidskosti, případně jejich reálnou hrozbu. Druhá část diváků si naopak plně uvědomuje nutnost o této tématice promlouvat divadelním jazykem, jde s příběhem a odchází plna otázek, kterými jsme se zabývali po celou dobu příprav Přelíčení a které pro nás stále i po premiéře nejsou zodpovězeny. Inscenaci budeme dále v uměleckém prostoru H2O na pražském Žižkově reprizovat dvakrát až třikrát do měsíce do konce sezony a opět od září v sezoně následující.

Naší ambicí je získání možného hostování nejen v České republice, ale i v zahraničí, primárně v Německu, kde cítíme potenciál možné diskuse, již by inscenace vyvolala. Dále bychom rádi inscenaci nabídli Klubu mladého diváka, neboť se domníváme, že studenti pražských středních škol by měli být rozhodně s inscenací tohoto typu a hlavně tématem konfrontováni.

■ **Marcela Magdová**
Foto Zuzana Veselá

Nadační fond obětem holocaustu
si vás dovoluje pozvat na

מחנכים

Mechanchim

2. vzdělávací seminář pro učitele a lektory židovských vzdělávacích organizací

s předními zahraničními přednášejícími

Seminář se uskuteční 23. a 24. března 2014 v prostorách Oddělení pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze, Maiselova 15, Praha 1.

Program v neděli 23. 3. je určen především pro učitele dětí věku MŠ a 1. stupně ZŠ, program v pondělí 24. 3. pak učitelům a lektorům teenagerů a dospělých.

Všechny cizojazyčné příspěvky budou simulánně tlumočeny do češtiny.

Cena semináře včetně košer oběda a občerstvení je 300 Kč/den, 500 Kč za oba dny.

Na seminář se přihlaste nejpozději do 14. 3. na adrese vanova.terezka@gmail.com.

Seminář se uskuteční s podporou Dutch Jewish Humanitarian Fund, American Jewish Joint Distribution Committee, European Council of Jewish Communities a Federace židovských obcí v ČR.

Symbolika židovských náhrobků

Při návštěvách židovských hřbitovů návštěvník narazí dříve nebo později na náhrobky, jejichž výzdobě v daném momentu nerozumí nebo nezná souvislost motivu výzdoby s textem náhrobku či s osobou zemřelého. V cyklu drobných příspěvků se pokusíme některé ze symbolů na konkrétních ukázkách určit a interpretovat.

Symbyly jmen – Jehuda Lejb

Základem pro vyobrazení jmen na náhrobcích se staly příměry, kterými biblický praotec Jákob poeticky přirovnával své syny ke zvířatům (Gn 49:9). Držitelé biblických jmen se identifikovali se syny Jákoba-Izraele a pro výzdobu svých náhrobků používali příslušné vyobrazení zvířete. Motiv lva vychází z přirovnání Jákobova syna Judy ke lvičeti. Vyjadřuje buď osobní jméno Juda (hebrejsky Jehuda) nebo odvozeniny od jména lev v hebrejštině, němčině nebo jidiš (Arje, Löw, Löbl, Lejb). Vyobrazení lva se používá také na náhrobcích, jejichž držitelé nesou rodinné jméno Löwy, vycházející z osobního jména.

Reliéf lva stojícího na zadních nohách se u nás vyskytuje od počátku 17. století. Nalezneme jej na nejznámějším náhrobku na našem území – na tumbě Maharala, rabína Jehudy Löwa syna Becalela (1609) a jeho ženy Perl (1610). Během času doznal výtvarný typ mnoha proměn. Příkladem z poloviny 19. století je náhrobek JUDY LÖWENSTEINA Z CHODOVÉ PLANĚ (1854), který zobrazuje lva stojícího a opírajícího se o kámen. Zobrazení přesně vystihuje podstatu příjmení Löwenstein. Lev zde navíc vykazuje dvojí symbolickou hodnotu: kromě příjmení se vztahuje také k osobnímu jménu zemřelého Judy.

■ Iva Steinová

Projekt 10 hvězd se blíží do finále

Břežnice

Projekt 10 HVĚZD – REVITALIZACE ŽIDOVSKÝCH PAMÁTEK V ČESKÉ REPUBLICE byl zahájen v dubnu 2010, částka investovaná do 15 židovských památek v deseti lokalitách je v objemu přes 280 milionů korun včetně neuznatelných nákladů projektu. Pětiletá realizační fáze projektu zahrnuje mimo jiné vypracování tří stupňů projektové dokumentace pro všechny objekty, jak pro stavební, tak i expoziční část projektu, zajištění technického dozoru investora, výběr zhotovitele staveb a zhotovitele expozic. Všechny dodávky a služby v projektu musely být vysoutěženy podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Dlouhé lhůty pro zpracování nabídek, podání námitek některých účastníků a také opakování soutěže na dodávku expozic prodloužilo realizaci oproti plánu o 9 měsíců.

V červnu letošního roku se postupně slavnostně otevrou všechny synagogy, rabínské domy a další objekty zařazené do projektu 10 HVĚZD – REVITALIZACE ŽIDOVSKÝCH PAMÁTEK V ČESKÉ REPUBLICE. Stavební práce jsou již ve

všech objektech dokončeny, zbývá jen odstranit některé vady a nedodělky. Zároveň je již v plném proudu výroba stálých expozic pro jednotlivé lokality, které musí být podle smlouvy se zhotovitelem expozic dokončeny do konce května. Téma stálých expozic buď navazují na již vybudovanou expozici, např. v Úštěku se rozšíří stávající expozice v synagoze věnovaná židovskému školství i do prostor rabínského domu, nebo se jedná o stálé výstavy s novými tématy, které však navazují na téma specifické pro danou lokalitu. V krnovské synagoze naleznete expozici ŽIDOVSTÍ PRŮMYSLNÍCI A VYNÁLEZCI, v budově bývalé židovské školy v Jičíně bude možno navštívit stálou výstavu ŽIDOVSTÍ SPISOVATELÉ, DRAMATICI A KRITICI, v synagoze v Brandýse nad Labem bude instalována expozice PRAMENY JUDAISMU, ve Staré synagoze v Plzni se představí výstava ŽIDOVSKÉ TRADICE A ZVYKY. Pro synagogu v Břežnici bylo zvoleno téma expozice ŽIDOVSKÁ VZDĚLANOST V ČESKÝCH ZEMÍCH, které je vhodným doplňkem k tématu RABI LÖW A ŽIDOVSKÁ VZDĚLANOST NA MORAVĚ, realizovaném v Horní synagoze v Mikulově. V Boskovicích se nabízelo zpracovat téma ŽIDOVSKÁ GHETTA, které bude

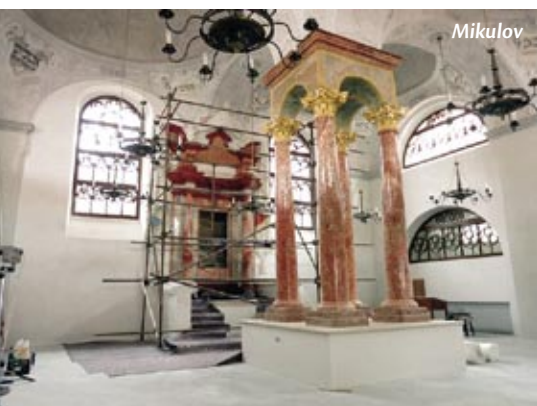

Polná

umístěno v bývalém obecním domě a židovské škole a v neposlední řadě na Vysočině najdete v rabinském domě v Polné expozici s tématem **HILSNERIÁDA A ANTISEMITISMUS** a synagoga v Nové Cerekvi bude obsahovat výstavu **ARCHITEKTURA SYNAGOG**.

Hlavním partnerem projektu je Židovské muzeum v Praze, které zajišťovalo odborný dohled nad rekonstrukcemi objektů a také spolupráci při tvorbě expozic. Zajištění provozu opravených objektů by nebylo možné bez spolupráce s místními partnery, kteří se na provozu finančně i organizačně budou podílet. Následující pětiletá fáze udržitelnosti projektu bude vyžadovat úzkou spolupráci místních partne-

Mikulov

rů s FŽO a jednotlivými vlastníky památek jak v propagaci židovských památek pro návštěvníky a pořádání kulturních a vzdělávacích akcí, tak v povinné administraci a monitorování projektu pro Ministerstvo pro místní rozvoj. V Plzni zajistí provoz Židovská obec Plzeň, která Starou synagogu bude využívat stejně jako v minulosti i pro bohoslužby. V Brandýse nad Labem, Polné a Nové Cerekvi bude provozovatelem místní samospráva, jejíž zástupci dlouhodobě deklarovali zájem o spolupráci na provozu opravených synagog. V Ústěku o spolupráci s městem stále jednáme. Dalšími partnery projektu jsou lokální muzea. Muzeum Boskovicka a Regionální muzeum v Mikulově mají již z minulosti zkušenosti s provozováním synagog. Synagogu v Březni-

Brandýs nad Labem

ci bude provozovat Národní památkový ústav, který spravuje státní zámek Březnice. V Jičíně provoz synagogy a židovské školy zajistí obecně prospěšná společnost Baševi, která již provozovala od roku 2008 synagogu a v Krnově bude synagogu provozovat Spolek Krnovská synagoga, který dlouhodobě propaguje židovskou kulturu a historii ve Slezsku.

Závěrem se sluší poděkovat všem, kteří se na tomto jedinečném projektu podíleli a dosud podílí. Především je však třeba vyzdvihnout odhodlání Federace židovských obcí v ČR ve spolupráci se Židovskou obcí v Praze investovat finanční prostředky do přípravy tohoto rozsáhlého projektu na obnovu židovských památek, která byla zahájena v roce 2006.

■ Jan Kindermann, koordinátor projektu

Krnov

Restaurování náhrobků v Náchodě

V roce 2013 jsme v programu Obnova podpořili dvacet nejrůznějších projektů týkajících se oprav, restaurování, čištění či dokumentování židovských památek v ČR. Jedním z příkladů je projekt Židovské obce v Praze, díky kterému došlo ke konzervaci a restaurování celkem patnácti náhrobků nacházejících se na novém židovském hřbitově v Náchodě.

Tato skupina náhrobků ze 17. a 18. století pochází ze zdejšího zrušeného starého židovského hřbitova, kde byla v polovině 90. let minulého století nalezena a převezena na hřbitov nový. Náboženská obec v Náchodě pravděpodobně existovala již ve středověku, avšak přesnější informace nalézáme až v pozdější době. Starý židovský hřbitov byl založen v polovině 16. století, později byl rozšiřován a židovská náboženská obec jej používala až do roku 1925, kdy se z důvodu zaplnění komunita v Náchodě rozhodla založit židovský hřbitov nový.

V letech 1943–1944 však docházelo k plundrování obou hřbitovních areálů, zdi byly rozebírány, náhrobky rozkrádány či rozprodávány. Oba pozemky se využívaly k jinému účelu. Na ploše starého hřbitova byl zřízen městský park, který zde funguje dodnes. Plocha nového hřbitova se začala užívat k pěstování zeleniny a chovu domácích zvířat. Zde ovšem byla po druhé světové válce snaha vrátit hřbitov do původního stavu. Hrobová místa byla označena tabulkami se jmény zemřelých a v roce 1949 zde byl rabínem Sicherem odhalen památník obětí holocaustu, který až do současnosti vzpomíná osudy obyvatel Náchoda a jeho okolí. Pro úplnost lze uvést i smutný osud náchodské barokní synagogy a dalších židovských domů, které byly počátkem 60. let zbořeny a na jejichž místech se dnes nachází nová zástavba, většinou

v majetku města. Hlavním cílem projektu bylo alespoň z části přispět ke zmírnění zkázy židovských památek v Náchodě a pomocí dokumentování obnovených náhrobků a jejich epitafů doplnit úroveň znalostí o místní židovské obci. Na konci roku 2013 již byla pořízena fotodokumentace všech restaurovaných náhrobků. Na většinu z nich se nachází florální, figurální či jiné symboly. Nejstarším dochovaným náhrobkem, na kterém je možné přečíst písmena letopočtu, je náhrobek desetileté dívky Matele Paltiel Sg"l z roku 1666. Mezi další významné osobnosti z přelomu 17. a 18. století patří představený obce Gutmann B"K. Dále se prostřednictvím náhrobků manželék nebo dcer můžeme dozvědět více o jejich otcích či manželech, kteří působili v Náchodě jako učitelé či chazané.

Židovské hřbitovy a jejich náhrobky patří mezi nedoceňované historické památky jedinečných uměleckých a estetických hodnot (alespoň pro holky Steinovy). Epigrafika náhrobků je důležitým pramenem, který pomáhá osvětlit dějiny jednotlivých židovských komunit, zejména s ohledem na skutečnost, že písemné archíválie v mnoha případech již neexistují.

■ ks

KOŠER PEKÁRNA
KOŠER PRODUKTY
KOŠER CATERING

---

www.kosherfood.cz
[fb/kosherfood](https://fb.com/kosherfood)
pekarna@kosherfood.cz

I KOSHER FOOD I

Limmud

Čtyři dny s lidmi, na které nezapomenete.

7. – 11. května 2014

Nechte se unést!

Prodloužený židovský víkend

Relaxace i adrenalin

Inspirativní přednášky

Kupa promyšlených aktivit

pro děti každého věku.

Rezervace: info@limmud.cz

www.limmud.cz

ORGANIZÁTOŘI:

FEDERACE
ŽIDOVSKÝCH OBČÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

SPONZOŘI:

NADACNÍ FOND OBĚTEM
HOLOKAUSTU

American Jewish
Joint Distribution
Committee

mamacoffee

Dny židovské kultury Olomouc

V rámci programu Budoucnost podporujeme již řadu let Dny židovské kultury Olomouc. Jde o každoroční festival pořádaný Divadlem hudby Olomouc, během kterého mohou zájemci navštěvovat přednášky a výstavy, zajít si na koncert, divadelní představení nebo filmové projekce a účastnit se besed pro širší veřejnost nebo specializovaných programů pro žáky a studenty škol.

Dny židovské kultury se konají každoročně od roku 2008. Každý ročník má svou specifickou hlavní myšlenku, od které se odvíjí programová náplň festivalu. Předchozí ročníky se zabývaly tématy Židé a Olomouc, Osudy středomoravských synagog, Významné židovské osobnosti regionu, Židé a křesťané a Češi a antisemitismus. Loňský, šestý ročník si kladl za cíl dát již etablovanému festivalu se židovskou tematikou nový, mezinárodní rozměr. Ústředním bodem tohoto festivalu byla výstava Svět před katastrofou, která představovala historické fotografické záběry ze života krakovských Židů. Připravilo ji Mezinárodní centrum kultury v Krakově ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc a Polským institutem v Praze. Výstava byla po Krakově (2007) dosud reprízována v Norimberku (2008), Jeruzalémě (2009) a Londýně (2010). Všímalá si židovské společnosti v tehdejších každodenním životě Krakova i uvnitř samotné komunity.

Době Před katastrofou se věnoval také cyklus přednášek, doprovodných akcí k výstavě

a rovněž vzdělávací část pro žáky, studenty a jejich pedagogy, připravená ve spolupráci s Člověkem v tísní a Institutem Tereziánské iniciativy.

Že židovská kultura nepatří minulosti, festival ukázal v další části svého programu zaměřené na současný život židovské komunity v České republice. Filmová sekce, kterou připravilo Centrum judaistických studií FF UP, se pod názvem Lásky a smrti zaměřila na snímky, jimiž se mladá generace Izraelců – studentů univerzity v Tel Avivu – vyrovnává s těmito dvěma nejsilnějšími hybateli lidských emocí 70 let po holocaustu. Druhá část filmových večerů byla koncipována jako medailon izraelského režiséra Tomera Heymanna, který osobně přijel představit své filmy propojující lásku a smrt na pozadí přenosu traumatu holocaustu na druhou a třetí generaci.

V současné době se již připravuje 7. ročník festivalu, jehož tématem bude Hudba v čase apokalypsy. Festival se bude věnovat tématu židovských vlivů a odrazů ve vývoji evropské hudby s důrazem na období od konce 19. století po současnost. Vrcholem ročníku bude česká premiéra opery pražského německého židovského skladatele Viktora Ullmana Pád Antikrista, kterou uvede v režii předního českého tvůrce Jana Antonína Pitínského opera Moravského divadla Olomouc symbolicky v den 70. výročí tragické smrti skladatele tohoto díla v Osvětimi.

■ tv

Etablovaný projekt Rafael Institutu

Generace poté

Rafael Institut (nezisková organizace, sdružující odborníky zabývající se prací s traumatem) již více než rok realizuje projekt **Generace poté**, který je určen všem zájemcům se židovskými kořeny. Rafael Institut tímto navazuje na mnoho dalších projektů zaměřených na problematiku rodin i jednotlivců po holocaustu až do současnosti, kterými se již dlouhá léta zabývá.

Inspirace k projektu **GENERACE POTÉ** vzešla přímo od některých členů z Židovské obce. Podnětem byl zájem o vytvoření zážitkové židovské skupiny, která by byla určena účastníkům s židovskými kořeny.

Téměř každý z druhé, třetí či čtvrté generace po šoa se potřeboval a mnohdy ještě potřebuje vyrovnat s příběhem svého židovského předka

nebo předků a dobrým způsobem je integrovat do svého života. Rozhodnout se, jakou identitu a kde ji žít, k jakým lidem, k jaké skupině se přimknout a jaké hodnoty sekulárního nebo náboženského života akceptovat. Vzniká tak příběh **GENERACE POTÉ** utkaný z našich individuálních příběhů, z našeho odkrývání a propátrávání často skrytých a nesrozumitelných významů stínové minulosti, z našeho hledání vlastního já a vztahu k tomu, co nás přesahuje.

Skupina je otevřená a zve všechny zájemce nejen ze židovských obcí i spolků, ale i další zájemce, kteří zůstávají zatím neutrální nebo „skrytí“ ke sdílení v této tematické zážitkové skupině.

Schází se obvykle jednou za šest týdnů a je vedena psycholožkami z Rafael Institutu PhDr. Michaelou Hapalovou a Mgr. Gabrielou Dymešovou. Můžete přijít jednou, občas nebo ji navštěvovat pravidelně.

Zvláště obohacující a užitečná může být skupina pro pracovníky v pomáhajících profesích s židovskými kořeny (pracující v pedagogické, zdravotní či sociální oblasti), kteří s přeživšími a dalšími generacemi pracují. Také však i pro etnology, novináře a další profese, které s touto problematikou přímo či nepřímo souvisí.

Více informací o Rafael Institutu naleznete na našich webových stránkách www.rafaelinstitut.cz. Zájemci o účast ve skupině se mohou přihlásit na e-mailu: gabriela.dymesova@centrum.cz.

Projekt je již od svého počátku realizován za laskavé finanční podpory Nadačního fondu obětí holocaustu.

■ Mgr. Gabriela Dymešová
PhDr. Michaela Hapalová

MUZIKA JUDAICA z.s. pořádá v rámci
3. ročníku malého židovského festivalu

světovou premiéru symfonické svity

hudebního skladatele

Jaromíra Vogela

laureáta Světové ceny A. Dvořáka, Evropské ceny G. Mahlera,
Evropské medaile F. Kafky a Ceny Euro Pragensis Ars

Shalom Winton

věnovanou siru Nicholasi Wintonovi k jeho 105. výročí narození

27. dubna 2014 od 19.30 hodin v Betlémské kapli
Betlémské nám. 255/4, Staré Město, Praha 1

Účinkují:

orchestr Camerata Filarmonica Bohemia

solisté: Lenka Bartošíková, Dana Krausová, Iva Krůšková,
Silvia Nürnberger, trio Makabara - zpěv (ČR)

Petr Dostál-Berg: šofar, clarina (BDR), René Kubelík: housle (BDR)

dirigent: Jiří Havlík

uvádí: Jiří Müller

V průběhu hudebního festivalu Mažif III. bude možné podepsat petiční archy na podporu
sira Nicholase Wintona na Nobelovu cenu za mír. www.nicholaswinton.eu/en

Vstupné: 400 Kč, senioři a studenti 200 Kč

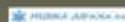
Vstupenky platí v rámci festivalu MAŽIF III. i na koncert DĚTI WINTONOVÍ, který pořádáme s partnerskou
podporou Židovského muzea v Praze 28.4.2014 ve Španělské synagoze v Praze 1 od 19 hodin.

Předprodej a rezervace vstupenek: TICKETSTREAM.CZ – www.ticketstream.cz

Prague Ticket Office – Via Musica – www.pragueticketoffice.com

MUZIKAJUDAICA z.s. – www.vogelavos.cz

Kontakt: Blanka Vogelová, tel: 739 020 260, 737 342 266, email: muzikajudaika@seznam.cz

Koncert se koná pod patronací Sira Nicholase Wintona.

Záštitu na MAŽIF III. udělil prezident České republiky Miloš Zeman, kardinál Dominik Duka, rektor ČVUT v Praze
prof. Petr Konvalinka, Velvyslanectví Státu Izrael v Praze, Velvyslanectví Norského království v Praze, Kanadské
velvyslanectví v Praze, Slovenský institut v Praze, Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze, Společnost
Berty Suttnerové – Kinské, ZŠ Nicholase Wintona v Kunžaku, Společnost českých skladatelů, Radio Ethno.

Jiří M. Langer Hebrejské básně

Komentovaná kniha překladů obou Langerových básnických knih, **PIJU-TIM VE-ŠIREJ JEDIDOT** (Básně a písně přátelství) a **MEAT CORI** (Trocha balzámu) vychází oboujazyčně, hebrejsky i česky. Vynikají precizní znalostí hebrejštiny (Langer je patrně posledním pražským autorem píšícím hebrejsky) a múzičností (čeština překladů je poetická a zdařile napodobuje obraznost originálu). Čtenářům se tak dostává do ruky knížka, kterou mohou číst jako dobrou poezii, jako informaci o autorovi, jeho osudech a díle, ale také jako kulturní studii.

JIŘÍ MORDECHAJ LANGER (1894–1943) byl významný židovský spisovatel a básník. Už v mládí se zajímal o básníky-mystiky. Nejprve se zaměřil na dílo Otokara Březiny, později se přiklonil k chasidismu. Odjel do východní Haliče, naučil se hebrejsky, začal se řídit náboženskými zvyky a plně se ponořil do studia talmudu. Sprátelil se s Franzem Kafkou, stal se literátem, psal německy, hebrejsky a česky. Po roce 1939 uprchl do Palestiny. Při cestě těžce onemocněl, zemřel předčasně v Tel Avivu 12. března 1943. Nejvýznam-

nějším Langerovým dílem je sbírka chasidských legend **DEVĚT BRAN**. Básně přeložila a komentáři opatřila **MGR. DENISA G. GOLDMANNOVÁ** (1987); vystudovala bohemistiku a hebraistiku na FF UK v Praze, kde také spolupracuje s Centrem pro studium holokaustu a židovské literatury. Diplomová práce o díle Jiřího Langer se stala osnovou pro napsání této publikace. Ta vychází za podpory Pražského centra židovských studií FF UK, Nadace Židovské obce v Praze a Nadačního fondu obětí holokaustu.

Jiří Fiedler (1935–2014)

Dlouholetý pracovník Židovského muzea v Praze pan Jiří Fiedler tragicky zemřel. Pohřeb se konal v pondělí 3. 3. 2014 v Praze.

Jiří Fiedler se narodil v Olomouci. Absolvoval FF UK v Praze a jako redaktor a editor pracoval v době komunistického režimu převážně v nakladatelství pro děti a mládež Albatros. Souběžně překládal ze srbochorvatštiny a polštiny.

Od 70. let minulého století soukromě dokumentoval židovské památky v Čechách a na Moravě a shromáždil tisíce fotografií objektů, z nichž mnohé byly později zničeny. K materiálu získával i faktické informace pečlivě excerpované z nespočetných zdrojů. Sklízal za to nevůli StB i podezíravost okolí. V době pohrdání židovským kulturním dědictvím vykonal práci, z níž mohou

čerpat generace dalších badatelů.

Po pádu komunismu vydal knihu **ŽIDOVSKÉ PAMÁTKY V ČECHÁCH A NA MORAVĚ** a stal se odborným pracovníkem ŽM v Praze. Výsledky svého bádání dále rozvíjel a vkládal je do elektro-nické **ENCYKLOPEDIE ŽIDOVSKÝCH OBCÍ V ČECHÁCH A NA MORAVĚ**. Má dnes na 1670 hesel. Bez informací, jež Jiří Fiedler přinesl, by práce mnoha domácích i zahraničních badatelů nebyla možná.

Jeho náhlá smrt je pro všechny, kdo ho znali, bolestnou ranou.

Kalendář námi podpořených akcí

DUBEN–SRPEN 2014

DUBEN–ČERVEN

Oddělení pro vzdělávání a kulturu ŽMP

Nedělní dílny zábavnou formou zprostředkovávají židovskou kulturu a náboženství. Dílny jsou určené pro rodiče s dětmi.

Termíny konání:

- 13. 4. Lvíček Arje slaví Pesach
Maiselova 15, Praha 1
- 11. 5. Lvíček Arje a desatero přikázání
- 15. 6. Lvíček Arje má Bar micva

Více informací získáte na internetové adrese
www.jewishmuseum.cz

BŘEZEN–ČERVENEC

Putovní výstava

„Místa utrpení, smrti a hrdinství“

Prostřednictvím výstavy se může veřejnost a mládež seznámit s historií koncentračních táborů. Součástí výstavy jsou přednášky, vzpomínky pamětníků a promítání filmů.

Místo konání:

- Svitavy (duben)
- Boskovice (květen–červenec)
- Havlíčkův Brod (srpen–září)

Více informací získáte u koordinátorky projektu paní Olgy Zárubové na tel.: 244 462 441

DUBEN

Mažif 2014

Muzika Judaika Vás zve na třetí ročník Malého židovského festivalu. Těšit se můžete na různá hudební tělesa a zajímavý doprovodný program.

Termín:

25.–28. dubna 2014

Místo konání:

Praha – Městská knihovna (Mariánské náměstí 1, Praha 1), Betlémská kaple (Betlémské náměstí 4, Praha 1) a Španělská synagoga (Věžeňská 1, Praha 1)

KVĚTEN

Setkání (konference) Mezinárodní rady židovských žen ICJW 2014

Těšit se můžete na přednášky a workshopy na různá témata z oblasti vzdělávání, výchovy mládeže, postavení moderní ženy a mnoho dalších.

Termín:

4.–7. května 2014

Místo konání:

Praha, hotel Intercontinental

Více informací na icjw.prague@yahoo.com

ČERVEN

Judafair – veletrh českých židovských organizací

Česká unie židovské mládeže připravuje opět setkání židovských organizací, které mohou představit své aktivity a činnost.

Termín:

červen 2014

Místo konání:

Praha

ČERVENEC

Boskovice 2014 – festival pro židovskou čtvrť

Přijďte navštívit již 22. ročník festivalu zaměřeného na podporu myšlenky citlivé obnovy objektů v židovské čtvrti v Boskovicích. Festival nabízí přehlídku nejrozumnějších žánrů, divadel, videoprojekcí, výstav a výtvarných děl.

Místo konání:

Boskovice

Termín:

10.–13. července 2014

Více informací naleznete na www.unijazz.cz

ČERVENEC

Machol Czechia 2014

Přijďte se seznámit s izraelskými lidovými tanci, poznáte něco z historie a užijete si příjemnou zábavu.

Místo konání:

Třešť

Termín:

červenec 2014

Více informací naleznete na www.besamim.cz

ČERVENEC–SRPEN

Třebíčský židovský festival – Šamajim

Ve dnech 28. července – 2. srpna 2014 vás zveme na již 11. ročník festivalu, který návštěvníkům přibližuje každoročně židovskou kulturu a historii. Pro návštěvníky budou připraveny hudební a divadelní představení, přednášky a besedy, promítání filmů a další zajímavé aktivity.

Místo konání:

Třebíč

Více informací naleznete na www.mkstrebic.cz

Soutěž pro školy

Den vzpomínání na oběti holocaustu

JOM HA-ŠOA 2014

„Mít své místo. Židé a Romové – naši spolužáci před holocaustem a dnes.“

Oběťmi holocaustu – rasového pronásledování během druhé světové války – byli také žáci, studenti a učitelé. Spolužáci, kamarádi, lásky těch, na které se pravidla rasové diskriminace nevztahovala. Jejich připomínka je tématem letošního JOM HA-ŠOA – DNE VZPOMÍNÁNÍ NA OBĚTI HOLOCAUSTU.

binaci zvuku a obrazového materiálu (fotky, dokumenty, apod.)

K výrobě lze použít volně dostupné programy MP3 CUTTER (střih audia), GIMP (tvorba a úprava obrázků), MOVIE MAKER (střih videa).

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

1. Má smysl dnes připomínat oběti holocaustu? A proč?
2. Jak nejlépe, aby to mělo ten správný efekt?
3. Můžu se dnes setkat s netolerancí, třeba u nás ve škole? Jak to vnímám?

Zamysli se a něco nového se nauč!

KAM A DO KDY POSLAT?

Vytvořené projekty pošli na poštovní adresu INSTITUT TEREZIÁNSKÉ INICIATIVY, JÁCHYMOVA 63/3, 110 PRAHA 1, nebo elektronicky na e-mail EDUCATION@TEREZINSTUDIES.CZ nebo přes HTTP://LETECKAPOSTA.CZ.

Každý projekt označ svým jménem a příjmením, názvem školy, případně svým věkem.

Všechny další informace, které chceš přidat, jsou vítány.

KDE ZAČÍT?

Na portálech HOLOCAUST.CZ, TEREZINSTUDIES.CZ a na našich facebookových stránkách JOMHASOA budeme uveřejňovat materiály týkající se učitelů a žáků, kteří byli zavražděni za holocaustu. Ty budeš moci využít pro přípravu projektu, ale není to závazná podmínka.

JAK PROJEKT ZPRACOVAT?

- Literárně
- Výtvarně – plakát, obraz, skica, grafický list apod. max velikost formátu A1
- Videoklipem – maximální délka 5 minut, ve formátu MOV nebo MP4. Může jít o kom-

UZÁVĚRKA SOUTĚŽE: 31. BŘEZNA 2014!

Ze zaslaných projektů vybere odborná komise vítězné práce, které budou zveřejněny během akce Jom ha-šoa – na místech veřejného čtení, které letos proběhne po osmé v Praze a poprvé také mimo Prahu 28. dubna 2014, za účasti významných osobností a novinářů. Videoprojekty budou zveřejněny prostřednictvím Youtube kanálu Institutu Tereziánské iniciativy, na portálu holocaust.cz, terezinstudies.cz a dalších.

Vítězové obdrží publikace z produkce Institutu Tereziánské iniciativy, Muzea romské kultury apod. Zaslané práce vracíme pouze na vyžádání.

Jom ha-Šoa

יום השואה

Den vzpomínání
na oběti holocaustu

28 | 4 | 2014 | odpoledne

Praha | Brno | Kutná Hora | Liberec | Olomouc | Sušice

Vzpomínková akce se koná se záštitou ministra pro lidská práva,
rovné příležitosti a legislativu Jiřího Dienstbiera.

www.facebook.com/jomhasoa

 Institut
Tereziánské
iniciativy

NADAČNÍ FOND OBĚTEM
HOLOCAUSTU

 Židovská obec Olomouc

 Knihovna Liberec
Library Liberec

 PASEČKA

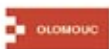
 kutná hora

 MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

 ŽIDOVSKÉ
MUZEUM
V PRAZE

 MĚSTSKÁ ČÁST
BRNO-STŘED

 MUZEUM
ROMSKÉ
KULTURY

 OLMOUC

 ŽIDOVSKÁ OBEC
BRNO